

Gospodar in gospođinja

LETO 1934

2. MAJA

STEV. 18

Mlada goveja živina mora na pašo!

Brez paše ni prave in uspešne govedoreje. Ako že nimamo pašnikov za vso plemensko govejo živino, je neizogibno potrebno, da pride vsaj mlada goveja živina v dobi svojega glavnega razvoja in rašče na pašo. Res je, da se da tudi v hlevu vzrediti mlada goveja živina, toda takšna hlevska vzreja ni nikdar prava in tudi ne dolgotrajna. Prej ali slej smo le prisiljeni nadomestiti na en ali drug način svoje v hlevu vzrejene živali z živalmi, ki izvirajo iz takšnih krajev, kjer se mlada in navadno tudi starejša plemenska goveja živina redno pase na pašnikih, ako hočemo imeti zdravo in dovolj dobičkanosno govejo živino. V hlevu namreč ne moremo nuditi mladim živalim onih naravnih pogojev, ki so potrebni za njih razvoj in raščo, za ohranitev in utrditev njih zdravja. Če žival stalno biva v hlevu že od začetka svoje mladosti, potem vidno oslabi in oslabi njena življenjska sila predvsem radi pomanjkanja svetlobe, zraka in zadostnega gibanja. Uredimo hleve še tako dobro ter oskrbujejo mlado govedo po vseh pravih umne živinoreje, vedno se mu bo že na prvi pogled poznalo, da je bilo vzrejeno v hlevu in ni bilo deležno paše in pašniških vzrejujnih ugodnosti. V hlevu vzrejene živali navadno niso brez telesnih napak, so občutljive in omehkušene ter le malo odporne in zelo dostopne in podvržene raznim boleznim, med katerimi je jetika zelo pogosta bolezen. Vsak živinorejec lahko uvidi, da v hlevu ni mogoče vzrediti zdravih, lepo razvitih, odpornih in utrjenih živali, ker manjkajo v to prej omenjeni pogoji. Pravi živinorejec in gospodar pa mora gledati zlasti na to, da ima v svojem hlevu predvsem zdravo in

utrjeno govejo živino, ker le od takšne lahko pričakuje, da mu bo donášala čim večje dohodke ter kljubovala boleznim in vsem drugim neprilikam. Kdor redi premalo zdrave ali celo bolne živali, zapravlja krmo in se odpove polnemu dohodku, ki ga mu lahko donášajo zdrave živali.

Zdravo, utrjeno, lepo zraščeno in dobičkanosno govejo živino pa je mogoče vzrediti le na dobre urejenem pašniku. Tamkaj imajo živali predvsem dvoje: svetlobo in zrak. Solnčna svetloba je vir vsega življenja in neobhodno potrebna za ohranitev zdravja. Solnčni žarki uničujejo mnoge povzročitelje bolezni — razne bakterije. V zaduhlem in temnem hlevu pa ohranijo bakterije dolgo svojo življenjsko silo. Čim jačje delujejo solnčni žarki neposredno na živalsko telo, tem več rdečih krvnih teles je v krvi. Torej vplivajo solnčni žarki ugodno na sestavo krvi. Popolno pomanjkanje solnčne svetlobe pa povzroča bledico. Kako vpliva čisti in sveži zrak na paši na živino, ve dobro vsakdo, ki pozna zaduhli hlevski zrak, v katerem se nabirajo razne škodljive snovi pri razkrojanju hlevskega gnoja, gnojnice itd. Vse te snovi pa stalno kvarijo hlevski zrak in jih tudi z dobrimi prezračevalnimi napravami ne moremo vedno odpraviti iz hleva. Kakor hitro pa morajo že mlade živali pogrešati v najvažnejši dobi svojega razvoja in rašče neposredno solnčno svetlobo in sveži zrak, se ne smemo prav nič čuditi, če ostanejo takšne živali šibke, bolehnne, slabe izkoriščevalke krme in se izprevržejo tudi v svojih pašenskih gospodarskih lastnostih.

Dalekosežnega pomena je za mlado govejo živino tudi gibanje, ki ga ji nudi v polni meri zopet le pašnik. Gibanje živine na pašniku se sicer skuša nadomestiti z gibanjem živine v tekališčih poleg hleva. Toda tudi z dovolj obširnimi tekališčem ne dosežemo nikdar istega, kakor na pašniku, kjer je žival bolj prosta in je tudi prisiljena se pasti, da dobi potrebno hrano za svoje telo. S tem pa je tudi prisiljena se zadostno gibati, češar pa s tekališčem ne dosežemo nikdar. Žival je sicer v tekališču morda dovolj na zraku in solncu, giblje pa se tamkaj veliko premalo.

Ugodno vpliva na zdravje in razvoj mlade goveje živine tudi prehranjevanje s pašo. Sočna mlada paša vzbuja po svojih blagodišečih snoveh tek in prebavo. Radi obilnih lahko prebavljivih beljakovin in rudninskih snovi, ki so v dobri paši, se telo izredno okrepi in postane odporno. Če je mlado govedo res kaj trpelo in postalo mršavo morda radi pičlega in bolj slabega zimskega krmljenja, se na pašniku v par tednih popravi, ako smo že prej izvršili pravilno prehod od suhega na zeleno krmljenje in prešli polagoma na pašo samo. S pa-

šo dobi mlada žival v svoje telo redilne snovi v takšnem razmerju, v kakršnem jih potrebuje. Pri najbujnejši paši ne postane žival tako vampasta in ne dobi visečega trebuha, kakor to lahko opazujemo pri hlevskem krmljenju. Ako živali v hlevu dobro krmimo, postanejo sicer včasih bolj povitega in okroglega telesa nego živali na paši. Vendar pa ne povzročajo višje žive teže hlevske goveje živine morda močnejše in gostejše kosti ter bolj krepke in napete mišice, temveč edino le večja množina vode v tkivu in obilnejše nastavljenost toščja ali mast. Mlado govedo potrebuje redilne in zlasti dovolj beljakovnat kreme. Tudi to se da najlažje doseči na dobrem pašniku, ker paša najbolj odgovarja takšni zahtevi. V hlevu pa ne moremo nuditi mladi živali tako sestavljene in tečne krme, kakršna je prav dobra paša.

Če hočemo torej, da ostane naša goveja živina zdrava in sposobna za čir višje dohodke, poskrbimo, da pride vsa mlada goveja živina vedno na dober pašnik, ker brez tega si ni mogoče misliti prave vzreje plemenske živine. Poleg vsega ima dobra paša tudi to go spodarsko prednost, da zelo poceni vzreja živali.

Že sedaj se moramo boriti proti suši

Zakaj naj bi že sedaj mislili na sušo, bi si kdo mislil, ko imamo dežja in vlage itak še preveč? In vendar moramo začeti proti njej borbo, še predno nam začne groziti, kajti tedaj je že prepozno. Ravno za letošnje polletje prerokujejo vremenslovci hudo vročino in sušo, ki lahko povzroči ogromno škodo. Toda ne glede na to prerokovanje bo umen kmetovalec že vnaprej tako ravnal s svojimi njivami, da bo vsaj omejil posledice suše, če se jih ne more popolnoma ubraniti.

Da se pa poučimo, kako nastopati proti tej ujni, moramo najprej vedeti, kdaj in kako se pojavlja in kako zgine vlaga iz zemlje. Navadno nastopi suša, če ni dovolj padavin in če je huda vročina; hujše se pozna na pe-

ščenju in apnenju zemlji ter na slabo obdelanih tleh. Tedaj izgine veliko vlage iz zemlje deloma z izpuhtevanjem iz tal, deloma iz rastlinstva, zlasti plevela.

Vlaga v zemlji, ki dospe vanjo s padavinami: z dežjem, snegom in drugimi, se povsod enakomerno porazdeli; največ se pa odceja v spodnje plasti, zlasti če so te zrahljane in imajo neprodorna tla. Največjo zalogo vlage ima zemlja spomladi, ker si jo je nabrala tekom zime in spomladnega deževja. Od te zaloge začne črpati takoj, ko jo je sonce ogrelo in se je rastlinstvo začelo oživljati. Čim toplejše postaja, tem več vlage izginja iz zemlje. Naloga vsakega poljedelca pa bodi, da skuša čim bolj gospodarsko uravna-

vati njeno porabo in jo čim več ohraniti koristnemu rastlinstvu.

Najprej mora preprečiti preveliko izpuhtevanje vode iz zemlje potom sončnih žarkov in zunanje toplote. Voda prodira iz spodnjih plasti proti vrhu, kjer izhlapeva. To prodiranje je tem močnejše, čim bolj stisnjena je zemlja, ker je v njej lasničavost (kapilariteta) tem večja. V rahli zemlji je ta zelo majhna, zato voda tu ne more tako lahko do vrha, ampak ostane spodaj. Poljedelec mora prvič skrbeti za to, da vlaga ne more priti na vrh, drugič pa preprečiti, da sonce ne pripeka naravnost na zemljo.

Dviganje vode iz spodnjih plasti mora biti dopuščeno samo do tiste višine, v kateri je korenine vsrkajo; zgornja plast zemlje naj bo pa vedno zrahljana, da se uniči lasničavost in prekine nadaljnji dostop vode. Tako rahljanje zemlje dosežemo s pletvijo, okopavanjem in osipavanjem; s tem dovedemo zemljo v stanje, ki onemogoči prodiranje vlage v zgornjo, od sonca segreto plast in jo ohrani rastlinskimi koreninam. To je glavno sredstvo, da obvarujemo rastline pred pomanjkanjem vlage v poletnih mesecih. Zato mora v umnem poljedelstvu obveljati načelo, da se zemlja zlasti pri okopavinah čim večkrat okopava in stalno vzdržuje v rahlem stanju.

Drugi način borbe proti suši obstoja v tem, da preprečimo soncu pripekanje na zemljo. Če pokrijemo vlažna tla z listjem, slamo ali s kako drugo primeruo stvarjo, tedaj zabranimo nadaljnje prodiranje vode na vrh, ker ta ne more izpuhteti in napraviti prostor drugi. Pokrivanje zemlje na ta način v poljedelstvu ni sicer vedno mogoče, ker so kulturne površine preobsežne in primanjkuje pripomočkov. Pač pa to z uspehom uporabljajo vrtnarji, ki pokrivajo zemljo pod dragocenimi rastlinami, da jih obvarujejo pred sušo in si prihranijo zalivanje.

Toda tudi poljedelec si lahko naravnim putem ohrani vlažno zemljo, ne sicer s slamo ali steljo, ampak z listi živih rastlin. Tako n. pr. pokriva krom-

pirjevo listje, ko se razraste, tla in jih ohrani vlažne. Pogoji pa je, da mu krepko gnojimo z dušičnatimi gnojili, ki ženejo v listje. Tudi pri koruzi dosežemo sličen uspeh, če posadimo vmes nizki fižol ali buče, ki s svojim širokim listjem pokrivajo zemljo. S tem jo ohranijo vlažno, obenem pa dajo še drugi pridelek. Tam pa, kjer se to ne da izvesti, skrbimo bodisi z brano ali z okopalnikom ali z motiko, da ostane zgornja plast vedno rahla.

Največ vlage izgine iz zemlje potom rastlinstva, bodisi kulturnih rastlin, bodisi z nepotrebnim plevelom. Korenine vsrkavajo vodo iz zemlje, potom steblovja jo dovajajo v liste, kjer izhlapeva, pustivši v njih samo rudninske snovi. Dokler se to dogaja pri kmetijskih rastlinah, je to dobro, kajti one rasejo in ustvarjajo plod in sad. Če pa gre za plevelne rastline, tedaj pomeni to za zemljo škodo, ker jo brezkoristno izsušiva, neglede na to, da kradejo posejanim rastlinam hranilo, svetlobo, zrak in prostor. Čim bolj zapleveljena je kakšna njiva, tem manjši so pridełki na njej. Zato ne moremo dovolj poudarjati velikega pomena zatiranja plevela pri vseh njivskih rastlinah. Čista njiva ostane dolgo časa vlažna in kulture na njej ne trpijo tako hitro po suši. Zato moramo začeti pleti takoj spomladi, ko se plevel prikaže, in nadaljevati to delo vedno, ko se nanovo pojavi, ne da bi dopustili, da se močnejše razraste. Plevel je najbolj koristno delo pri oskrbovanju rastlin. V to nam služi v začetku brana, pozneje kultivator ali okopalnik, po potrebi tudi motika. Plevel se ne sme razrasti, še manj evesti in napraviti seme. Kdor se ravna po tem načelu, sme pričakovati, da bodo v nekaj letih njegove njive očiščene plevela.

Tako moramo sedaj spomladi skrbeti za marljivo plevel, okopavanje in osipavanje rastlin, da si na ta način ohranimo v zemlji vlago za poletne sušne mesece, ko bo manj padavin.

Toda tudi v začetku poletja imamo priliko pri žitih preprečiti premočno osuševanje zemlje. Dokler žita še ra-

sejo, osenčujejo zemljo, da ne more izpuhteti iz nje preveč vlage. Ko so pa pokošena in spravljena, tedaj pripeka sonce naravnost na zemljo in srka iz nje vodo. Če samo 14 dni pustimo žitno strnišče nepreorano, se tako osuši in strdi, da kar razpoka. Nasprotno pa, če ga takoj po žetvi plitko preorjemo, zadostuje, da vlaga ne more prodirati na vrh in se zemlja sušiti. Pod preorano plastjo ostanejo tla vlažna, pa naj pripeka sonce še tako močno. To je velikega pomena tudi za strnišče

sadeže, ajdo, repo, peso, ker jim na ta način ohranimo vlažno zemljo. Ne moremo dovolj poudarjati, kako velike koristi donaša poljedelcu takojšnje preoriranje strnišč.

Iz navedenega smo se lahko pričali, kako potrebno je, da začnemo z borbo proti suši že sedaj in jo nadaljujemo neprestano, dokler so pri delki na polju. Delo, ki ga pri tem žrtvujemo, ni brez haska, ampak se bogato izplača v znatno večjih pri delkih. L.

Čistota pri dobavi mleka

Kakovost ali dobrota mleka ni toliko odvisna od množine toščice, ki je v mleku, pač pa mnogo bolj od čistote mleka samega. Za čistoto mleka pa ni že dovolj storjenega, če mleko obvarujemo, da ne pride v njega takšna nesnaga, ki jo lahko opazimo v mleku že s prostim očesom. Treba je, da obvarujemo mleko kolikor mogoče tudi pred drugo za prosto oko nevidno nesnago. So to mala bitja ali kali (mikroorganizmi), med katere prištevamo razne bakterije, kvas, plesen itd. Čim manj pride malih bitij ali kali v mleko, tem bolj čisto je mleko. Takšne zelo pogostne kali, ki pridejo v mleko, so na pr. mlečnokislinske bakterije, ki povzročajo, da zlasti v poletnem času mleko zgubi svoj sladek okus in se skisa. Te povzročiteljice kislega mleka lahko pridejo v mleko iz vimena, iz zraka, iz nesnažne posode, z umazanih rok osebe, ki molze, itd. Mlečnokislinske bakterije, ki pridejo v mleko, namreč razkrajajo mlečni sladkor v mleku v mlečno kislino. Čim več je mlečnokislinskih bakterij v mleku, tem več proizvajajo mlečne kisline, tem prej se mleko skisa (sesiri, sese). V mleko pa pridejo lahko tudi razna druga mala bitja ali kali, ki lahko povzročajo pri ljudeh, ki uživajo takšno mleko, tudi bolezni (bolezenske kali). Pri podelavi mleka povzročajo lahko kali kisanje, kipenje, gnitje in razne druge napake, ki mlečne izdelke (ma-

slo, sir) lahko zelo poslabšajo ali celo skvarijo.

Da pridejo kali v čim manjši množini v mleko, se da doseči predvsem le s čistoto zlasti pri dobivanju mleka. Vse napake, ki jih napravimo v hlevu ob času dobivanja mleka, se ne dajo več zopet popraviti s poznejšim ravnanjem mleka. Kakor že omenjeno, pridejo razne kali lahko iz zraka, vimena, molznjaka itd. Vse te kali pa izvirajo iz gnoja (blata), gnojnice (seča) ali pa so v gnili in plesnivi krmi, nastilju itd. Zato pa je prva in najvišja zapoved pri dobavi mleka — čistota. Gnoj in gnojnico moramo čimprej odstraniti iz hleva in vse živali vsak dan temeljito snažiti. Ako le mogoče, naj ne bo hlev obenem tudi shramba za krmila in nastilj. Stene in strop hleva moramo kolikor mogoče pogostoma omesti in jin vsaj dvakrat v letu (spomladi in jeseni) pobeliti. Jasli moramo tudi redno snažiti. Po vsakem krmljenju moramo hlev dobro prezračiti, da se hlevski zrak, ki je poln raznih kali, izmenja s svežim, čistim zrakom. Na sploh mora biti hlev povsem snažen. Moljenje moramo prav skrbno izvršiti. Pred in med molženjem moramo v hlevu opustiti vsako delo, ki povzroča prah. Taka dela so krmljenje živine, nastiljanje, pometanje itd. Vsa ta dela izvršimo šele po molzenju. Dalje je treba pred molženjem osnažiti vime. Oseba, ki molze, mora biti zdrava, čed-

no oblečena in imeti čedne roke. Tudi molznjak mora biti snažen. Molsti moramo suho (to se pravi, da morajo ostali seski in roke med molzenjem suhe). Ker pa pride kljub vsemu temu vedno še mnogo nesnage in prahu in z njima tudi mnogo kali v mleko, moramo mleko takoj po končanem molzenju spraviti iz hleva in ga precediti skozi dobro cedilo. Vse kali se namreč zelo hitro razmnožujejo. Iz ene same kali lahko nastane v par urah več milijonov novih kali, za kar je še toplo mleko po molži zelo ugodno. Čim hladnejše je mleko, tem bolj počasi se razmnožujejo kali v mleku. Ako je toplota mleka nižja ko 12 stopinj Celzija, se kali v mleku že tako počasi razvijajo, da se mrzlo mle-

ko že dlje časa ohrani sladko, ker pač ne more nastati tako hitro toliko kali, ki bi na pr. lahko skisale mleko. Da torej ohranimo mleko po molzenju več časa sladko, moramo 1. s precejanjem odstraniti iz mleka vse nesnažne delce, na katerih je mnogo kali, 2. mleko shladiti in imeti v prav hladnem prostoru, da se lahko vse kali, ki so še v mleku, le zelo počasi razvijajo.

Le s čistoto pri dobivanju mleka ter z neposrednim takojšnjim precejanjem in shlajenjem mleka lahko dosežemo kakovostno dobro mleko. Takšno mleko je prvovrstno za prehrano in zelo uporabno za podelovanje v mlečne izdelke. Izvajanje največje čistote pri dobavi mleka zahteva zlasti poletna topla doba.

V KRALJESTU GOSPODINJE

KUHINJA

Krompirjeva juha s svinjskim mesom. Tri precej debele krompirje olupim, dvakrat prerežem ter skuham v slani vodi. Kuhane odcedim, pretlačim skozi rešetce ali cedilko. V kozico denem žličo masti. V razbeljeno mast vržem zvrhano žličo moke. Ko se ta bledormeno pobarva, pridenem pretlačen krompir, ga polijem z ostalo krompirjevko in z zajemalko mleka. Ko to zavre, primešam kake 2 žlici na kocke zrezanega in kuhanega svinjskega mesa in eno žličo kisle smetane. Predno dam na mizo, stepem v mrzli vodi rumenjaki ter primešam juhi.

Mavrohi. Mavrohi so spomladanske gobe. Napravim jih lahko na več načinov.

Kisličen pire. Pest kislice in pest špinače skuham v slani vodi. Kuhano odcedim, osvežim z vodo, nato ožmem in prav na drobno sesekljam. V kozici razgrejem za žličo masti ter napravim prežganje iz ene žlice moke. Pridenem sesekljano kislico ter jo zalijem z mlekom v toliko, da je primerno gostlasta. Ko nekaj časa vre, jo naložim na krožnik, okrog nje razpostavim par trdo ku-

hanih in na kosce razrezanih jajc. Na mizo dam kot samostojno jed.

Mavroheva jajčna jed. Mavrohe osnažim, to se pravi, odstranim jim prst ter jih s ščetko skrtačim, da zgine prah in zemlja. Nato jih operem, prevrem ter zrežem prav na drobno. V lončku zmešam dve jajci, osolim, pridenem sesekljane mavrohe, žličo moke in pol žlice drobno zrezanega zelenega peteršilja. V kozici raztopim za žličo masti ali surovega masla. Ko je mast razbeljena, primešam jajčno mešanico ter pečem v pečici kake četrt ure. Pečeno razrežem na kose ter dam s solato ali kislim na mizo.

Ocvrti mavrohi. Mavrahe osnažim in operem ter prevrem v reli vodi. Odcejene povaljam v moki, jajcu in drobtinah ter jih ocvrem na razbeljeni masti.

Krompirjevi polumeseeci. Pol kg neolupljenega krompirja skuham. Olupljenega pretlačim ali zribam. Pridenem eno jajce, žličo sesekljanih razgretih ocvirkov, eno žličo kisle smetane, primerno soli in en četrt lepe bele moke. Iz teh snovi napravim testo, ga rahlo pregnjetem in razvaljam pol prsta na debelo. S krofovimi obodcem zrežem na polumesece, zlagam na pomazano pe-

kačo, po vrhu jih namažem z raztepenim jajcem ter v srednjetopli pečici pečem četrt ure. Na mizo jih dam kot okrasek pečenemu ali praženemu mesu, ali kot samostojno jed s solato.

RAZNO

ga Ako se vnamejo saje v dimniku. Pod goreči dimnik postavimo posodo z gorečim ogljem in vržemo vanjo pest žvepla. Kakor hitro se isto vname, dvigne kvišku kislo paro, katero nese zrak v dimnik ter s tem uduši ogenj, četudi je plamen švigal že izven dimnika. Pri tem pa je treba vedeti, da se ja ne sme poprej gasiti z vodo, ker bi se z vlago v dimniku uničila žveplena kislina in ne bi nič pomagalo. Če je pa ogenj zajel že del poslopja, je pa najboljšje, da vržemo v rezervoar brizgalne 4–5 kg lugaste soli (potaše)

in to ponovimo od časa do časa. Ne sme pa brizgalna cev meriti na zid, ampak proti lesenim delom poslopja, ki se že začno vneti. Najboljše je, da se postavi poleg motorja kad z raztopljeno lugasto tekočino ter se zmeša nekaj vrčev te vode med ostalo. Že goreči les kaj hitro ugasne in se nič več ne vžge.

ga Kako spravimo prekaženo meso čez poletje. V ta namen vzamemo z ozirom na množino mesa večjo ali manjšo skrinjo (zaboj ali sod) ter potrosimo na dno za dobre tri prste na debelo pravega sena, nanj položimo kose mesa, a moramo vse praznote med posameznimi kosi dobro zamašiti z senom, nato zopet seno in potem vrsto mesa. To ponavljamo, dokler ni zaboj poln. Na vrhu pride zopet plast sena in zaboj dobro zapremo.

GOSPODARSKE VESTI

CENE

g Žito tržišče. Kupčija s pšenico v Banatu se je ustavila, ker je prenehalo povpraševanje po njej za izvoz v inozemstvo. Posledica je ponovni padec cen, ki niso bile še nikdar tako nizke in dosežajo komaj 92 Din za 100 kg. Tudi na domačem trgu ni povpraševanja, ker so mlini prenapolnjeni s pšenico in moko. V kratkem pa pričakujejo poživljenje kupčije, ker je naša vlada, kakor poročajo listi, dosegla od Avstrije prednost za uvoz pol milijona stotov pšenice po znižani carini 4 zlatih kron pri 100 kg. Nekaj se bo izvozilo tudi v Švico, povpraševanje je začelo tudi iz Bosne in Hercegovine. — Na **novosadski borzi** notira banatska pšenica 93–95 Din za 100 kg, baška 96–98 Din, sremska 98–100 Din, potiška 100–102 Din. — Na **ljubljski borzi** baška 145–147.50 Din, banatska 150–152.50 Din. — **Koruz**a je tudi nizka v ceni. Nekaj malega se izvaža v Avstrijo, toda Romunija nam konkurira s cenejšim blagom. Letos smo prve tri mesece izvozili

na Češko 145.596 stotov koruze za prehrano in 13.500 stotov industrijske koruze. Na **ljubljski borzi** stane 117.50–120 Din za 100 kg.

g Računi s predpisano takso in kmet. Davčni oddelek finančnega ministrstva je na vprašanje, ali so tudi kmetje dolžni izdajati račune s predpisano takso, izdal naslednje pojasnilo. Kadar prodajajo kmetje svoje lastne poljske pridelke neposredno kupcem, niso obvezani izdajati računov, tudi ne plačati taks. To se ne nanaša na taksne primere, kadar prodajajo te pridelke preko zadrug, pa tudi ne na primer, kadar nabavljalne in konsumne zadruge prodajajo blago svojim članom, ker je v teh primerih na podlagi določil tar. št. 34 taksne tarife, ki so stopile v veljavo 21. aprila t. l., tudi za zadruge, nabavljalne in konsumne zadruge obvezno izdajanje teh računov, not in sličnih pisem ter plačilo taks na njih.

g Hmeljske vesti. Naša vlada je odredila, da se mora ves stari hmelj, katerega želijo izvoziti, najprej preiskati

po drž. poskusni postaji v Topčideru. Šele, ko bo ta ugotovila, da je blago sposobno za izvoz, ga bo kupec lahko odpremil. — Čehi so pred kratkim z dopolnilno naredbo izpopolnili svoj provenienčni zakon o hmelju z naslednjimi tremi točkami: 1. odslej mora biti signiran ves hmelj, ne samo oni za izvoz, ampak tudi tisti, ki se bo doma uporabil; 2. novi nasadi hmelja bodo dovoljeni samo tedaj, če se bo z njimi nadomestilo stare; 3. pred 15. julijem vsakega leta ni dovoljena nobena kupčija s hmeljem.

g Tržišče z jajei. Nakupna cena jaje po izvoznikih je v zadnjem času padla na 5 Din za 1 kg. Vsled živahnijšega povpraševanja iz inozemstva se je pa v zadnjem dvignila že na 6 Din kg. Toda to razporeženje je trajalo le malo časa, tako da so bili izvozničarji primorani ceno zopet znižati na 5.50 Din. Ni pa izključeno, da bo cena še nazadovala.

ŽIVINA

g Mariborski živinski sejem 24. aprila. Ta sejem je bil precej živahen tako glede prigona, kakor glede kupčije. Prignanih je bilo 14 konj, 14 bikov, 64 volov, 260 krav, 19 telet, skupaj 371 glav; prodanih pa 207. Cene se od zadnjega sejma niso mnogo izpremnile ter so notirale: debeli voli 3—4.25 Din za kg žive teže, poldebili 2—2.40 Din, vprežni voli 2—3.25 Din, bikji za klanje 3—3.50 Din, klavne krave debele 2.50—3.50 Din, plemenske 1.75—2.25 Din, klobasariče 1.50—2 Din, molzne in breje krave 2—2.50 Din, mlada živina 3.25—3.75 Din, teleta 4.50—5 Din. Meso v Mariboru se prodaja po tehle cenah: volovsko I. vrste 8—10 Din, II. 6—8 Din, meso bikov, krav in telic 4—6 Din, telečje I 8—12 Din, II. 6—8 Din, svinjsko 12 do 16 Din.

g Ptujski sejmi. Letni Jurjev sejem 23. aprila je bil dobro obiskan. Kmetje so prignali 173 konj, 91 volov in bikov, 200 krav in telic, skupaj 464 glav. Kupčija je bila živahna in prodanih je bilo 201 glava. Cene za 1 kg žive teže: voli I. vrste 3—4 Din, II. vrste 2.50—3.50

Din, III. vrste 2—3 Din, bikji 2.50—3.50 Din, krave 1.50—3.50 Din, telice 3—4 Din. Konji po kakovosti za klanje od 200 do 600 Din, za vožnjo od 700—3000 Din komad.

g Zagrebški Markov sejem. V primerjavo cen živine na naših sejmih, pri našamo poročilo o zagrebškem sejmu, na katerem so bile dosežene nekoliko višje cene nego pri nas. Prigon 25. aprila je znašal 1145 konj, 117 bikov, 324 volov, 632 krav, 165 telic, 108 juncev, 212 telet in 643 prašičev. Cene za kg žive teže: bikji 3.50—5.50 Din, voli I. vrste 4.60—5.25 Din, II. 3.50—4 Din, bosanski 3 Din, junci 3.40—5 Din, krave za meso 3.50—4.50 Din, klobasariče 2.25—2.40 Din, telice 3.50—4 Din, teleta 5.50—7 Din, mrtva teža 9—10 Din. Pitani prašiči 7.50—8 Din, nepitani 6.50—7 Din, mrtva teža 12—12.50 Din, pujski 90—130 Din kos.

DENAR

g Denarstvo. V denarstvu ni v zadnji dobi opaziti večjih izprememb. Na ljubljanski borzi beležijo tečaj inozemskega denarja neizpremenjeno sliko, kakor jo je pričakovati z ozirom na tečaj našega dinarja v Curihu, ki je stalno na 7 centimov. Razlika beležkov na borzi in v privatnem prometu leži deloma v premiji od 28.5%, deloma pa v večji ali manjši potrebi po inozemskih plačilnih sredstvih. Na borzi so beležili: 1 angleški funt 175.66 Din (v zasebnem kliringu 253 Din), 1 ameriški dolar 33.96 Din, 1 holandski goldinar 23.20 Din, 1 nemška marka 13.45 Din, 1 švicarski frank 11.11 Din, 1 avstrijski šiling (9.35—9.45 Din), 1 belgijski belga 8.02 Din, 1 italijanska lira 2.92 (3.10—3.15), 1 francoski frank 2.26 Din, 1 češka krona 1.43 Din, 1 grška drachma (0.33 Din), 1 španska peseta (6.40 Din).

Bedak vedno najde drugega bedaka, da ga občuduje.

Mnogi ljudje zabavljajo več iz navede, kakor iz potrebe.

Norci dero tja, odkoder so modri zbežali.

PRAVNI NASVETI

Drevo, ki stoji na meji. A. S. Mejaš je prodal iz svojega gozda nekaj lesa in je dal posekati tudi nekaj dreves, ki so stala na meji. Vprašate, kaj storiti. — Drevesa, ki stoje na meji dveh mejašev, so skupna last obeh. Zato lahko zahtevate, da vam sosed plača odškodnino za posekana drevesa in to polovico vrednosti istih.

Podpora. I. J. Sedem zdravih sinov in eno hčerko imate. Radi bi zvedeli, če bi dobili kje kakšno podporo. — Dokler imate službo, ni mogoče misliti na javno podporo, ker je dosti takih, ki nimajo nobenih dohodkov. Ako živite v pomanjkanju, obrnite se za pomoč na kakšno krajevno dobrodelno društvo.

Takojšnje plačilo dolga. J. Ker za plačilo dolga ni dogovorjen noben določen rok, je upnik upravičen zahtevati takojšnje plačilo. Plačati mu morate toliko kolikor ste mu dolžni in ne morete ničesar odbiti, ker očitvidno niste kmet, zaščiten po zakonu o zaščiti kmetov.

Tožba radi očitka tatvine. A. P. Povejte pri sodišču, kako je bilo in predlagajte, da se zaslišijo priče o tem, da niste izustili žaljivk. Če se sodišče ne bo prepričalo o vaši krivdi, vas bo oprostilo in nasprotniku naložilo plačilo stroškov. Če bodo pa priče žalitve potrdile, vam je svetovati, da skušate doseči poravnavo. Sicer ste v nevarnosti, da boste obsojeni. Očitek sti se lahko postaviš, ker si pošten in festsam na sebi ni žaljiv, če ni izrečen ironično, t. j. če se z njim ne misli ravno obratno. Zato bodite s svojo tožbo previdni.

Težave prevzemnika posestva. B. K. Prevzeli ste od očeta malo posestvo s težkimi obveznostmi. Očetu morate plačevati preživnino, sestram izplačati doto. Dohodkov nimate, da bi mogli obveznosti izpolniti. Kaj storiti? Ali se da preživnina znižati? — Obveznosti, ki ste jih prevzeli, ste dolžni izpolniti in se na teh ne da samovoljno nič spremeniti. Seveda pa se lahko sporazumete z očetom in sestrami, da vas malo počakajo. Ako pa tega sporazuma ne dosežete, ni pomoči.

Oviranje oranja. G. A. Ako vas plot, ki ga je pristavil sosed koncem hiše, ovira pri oranju, kakor ste že nad 30 let orali, lahko sosedu prisillite, da oviro odstrani. Če ne gre zlepa, je edina pot tožba.

Ne bodite nestrpni! Na vprašanja odgovarjamo po vrsti, kakor jih prej-

memo. Pismo nikomur ne odgovarjamo. Tudi na želje, da »riobčimo« odgovor že v prvi tevilki, se ne moremo ozirati, ako vprašanje še ni na vrsti.

»Pravica« do policijske službe. J. Z. O »pravici« do policijske službe, je danes, ko je za vsako službo nebroj prosilcev, težko govoriti. Zato vam ne more nihče jamčiti, da boste sprejeti, čeprav imate vse pogoje za to službo. Vložite prošnjo s potrebnimi prilogami. Po zakonu niso izključeni prosilci, ki so služili vojake pri vozaškem eskadronu.

Mejniki. J. K. Pred leti ste imeli s sosedom pravdo radi meje. Sodnija je določila mejo in zabila količke. Ponovno ste že pozvali sosedu, da bi postavila mejnike, ker bodo količki razpadli, ali on samo obljublja, ne stori pa ničesar. Kako bi ga prisilili? — Če si ni sosed nikdar zavezal, da bo na mesto količke z vami postavil druge mejnike, ga k temu ne morete prisiliti. Najboljše bo, da ga zlepa pridobite in skupno postavite kamenite mejnike.

Sneg na banovinski cesti. J. K. Če se z vaše strehe udara sneg na cesto, ste ga dolžni odstraniti. Niste pa dolžni odstranjevati snega, ki sicer leži na cesti in morda ne skopne, ker je cesta zasenčena od vaše hiše. To je pač stvar čestne uprave.

Preživnina za nezakonskega otroka. C. K. F. Oče ne more sam znižati preživnine, čeprav se mu penzija zniža. Dokler mu na njegov predlog sodišče iste ne zniža, jo mora plačevati v dosedanji višini. Nezakonski otroci imajo zakonite pravice do dedovanja po očetu. Lahko pa jim oče kaj zapusti, ako hoče.

Zobotehniški učence. F. V. Za zobotehniške ne velja obrtni zakon, ampak ureja njihov poklic poseben zakon o zobotehnikih. Zato se ono, kar ste čitali v »Delovnem pravcu« ne nanaša na zobotehniške. Predpisov o kakšni nagradi za učence zakon o zobotehnikih nima.

Posredovalno postopanje. L. O. Svojo terjatev ste hoteli vknjižiti n dolžnikovo posestvo, pa ste bili od sodišča zavrnjeni, ker je bilo uvedeno posredovalno postopanje. Kaj storiti? — Dokler traja posredovalno postopanje se zoper dolžnika ne smejo dovoliti izvršbe in torej tudi ne vknjižba zastavne pravice. To postopanje pa sme trajati največ 9 mesecev. Če se v devetih mesecih od dne uvedbe postopanja ne doseže sporazum med dolžnikom in upniki, se posredovalno postopanje po službeni dolžnosti ustavi. Poizvedite torej pri sodišču, če je že posredovalno postopanje ustavljeno. Če je, predlagajte ponovno vknjižbo zastavne pravice za vaše terjatve.